

ДЕСЕТКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE

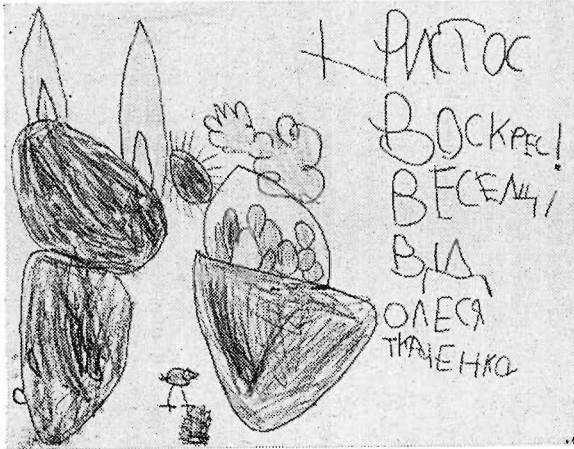

УСІМ, ЩО ПРИВІТАЛИ НАС З СВІТЛИМ ПРАЗНИКОМ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО, СКЛАДАЄМО ЩИРЕ СПАСИБІ.

ЗОКРЕМА ДЯКУЄМО МАЛЕНЬКИМ ОЛЕСЕВІ (4 РОКИ) Й ЮРКОВІ (5 РОКІВ) ТКАЧЕНКАМ З НАЄГРА ФОЛС, КАНАДА, ЗА ЇХ ПРИВІТАННЯ І МАЛЮНКИ ВЕЛИКОДНІХ ПИСАНОК І ЗАЙЧИКІВ —

РЕДАКЦІЯ „ВЕСЕЛКИ”

Олесь Ткаченко — 4 роки

Юрко Ткаченко — 5 років

Від Улі Кекіш з Нью Йорку ми отримали такого листа: Дорога „Веселко"! Пишу цього листа, щоб коротко розповісти Тобі про свято на честь Тараса Шевченка у нашій школі св. Юра в Нью Йорку. Свято відбулося 20-го березня ц. р.

Авдиторія школи була виповнена учнями школи й садочка та їх батьками. На початку ми всі співали Шевченків „Заловіт”. Учні кожної класи декламува-

ли вірші й співали пісні на слова Поета. Програму підготували наші вчителі. Моя класа декламувала „Качки”, віршик, якого навчила нас пані П. Книш. На малих гітарах ми грали „Садок вишневий”. Підготувала нас пані Л. Андрусинин. Наше свято закінчилося співом українського національного гімну.

Тішуся, що ходжу до української школи св. Юра. Радо читаю „Веселку”.

Уля Кекіш,
учениця 3-ої класи школи св. Юра
Нью Йорк

Відповідь Редакції: Дорога Улю! Дякуємо за Твого листа й звітлення про свято на честь Т. Шевченка. Всі українські діти повинні ходити до своєї рідної школи. Тішить нас, що радо читаєш „Веселку”. Пиши до „Веселки” частіше про життя своєї класи й школи св. Юра.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У числі „Веселки” за березень ц. р. на стор. 9-ій у першій колонці вгорі пропущено один рядок „ледве ногами плуває, а лисичка несе ко-”. Просимо вставити його під перший рядок на самому початку лівої шпальти — Р е д а к ц і я.

ДІТИ! ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВЕСЕЛКИ”
ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ! СКЛАДАЙТЕ ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД
„ВЕСЕЛКИ”

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагус Колегія з членів Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді. Річна передплата становить у ЗСА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи Галіни Титли.

“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Published monthly, except June to September bi monthly at Jersey City, New Jersey

81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

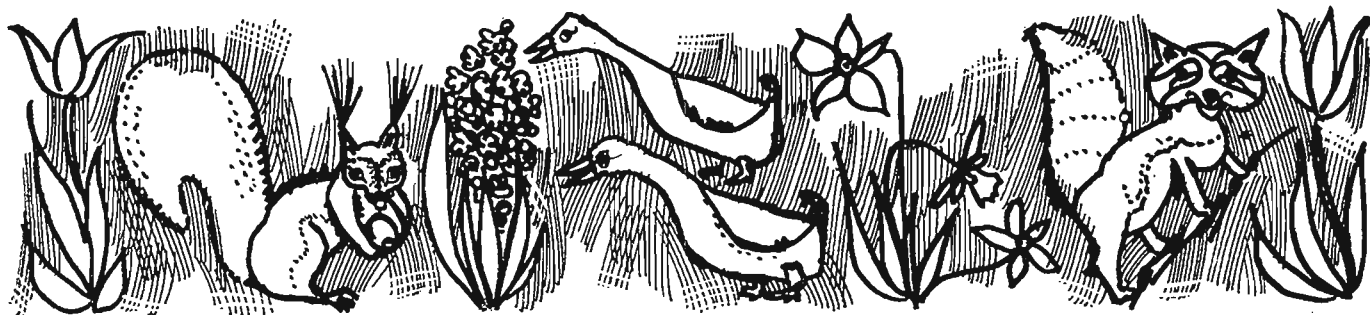
Subscription \$4.00 per year.

Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:

Петро Холодний — Весна над річкою

Оформлення 3-ої сторінки — Богдан Божемський

Галина ЧОРНОВИЦЬКА

ВЕСНА НА ГАЛЯВИНІ

Всі пташки зустрічають весну,
сонце будить березу зі сну,
на березі вже скачує сік.
Білка з сосни до кущика — скік!
Жабка кричє: „Тікай від біди!”
Поплигала мерщій до води.

Ховрашок, коли промінь припik,
вийшов з нірки, зіп'явся і став,
і щосил засвистав, засвистав!
„Ну, тепер я вже більш не засну,
зустрічатиму світлу весну!

Ховрашок — gopher.

Мирослав ПЕТРИВ

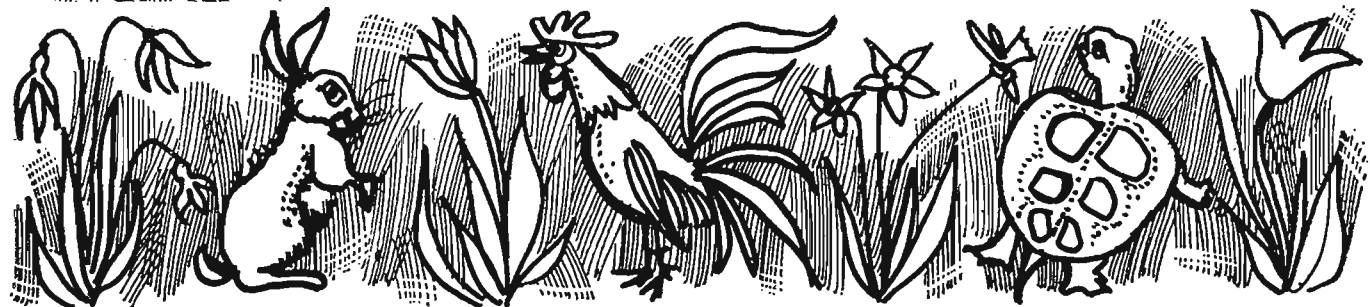
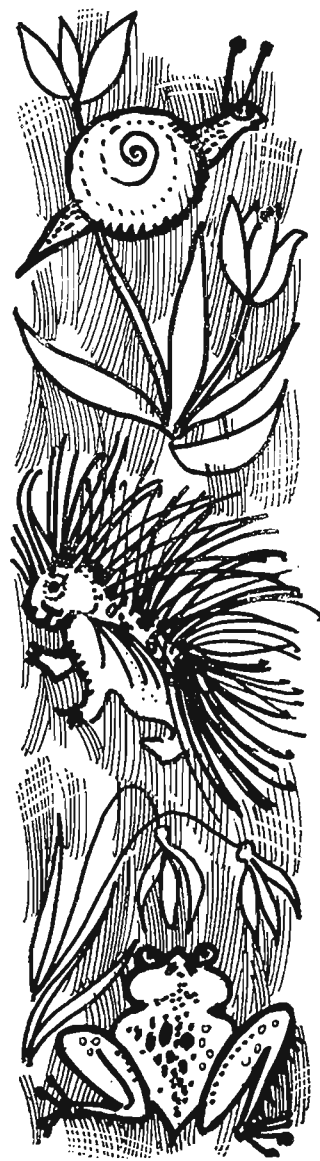
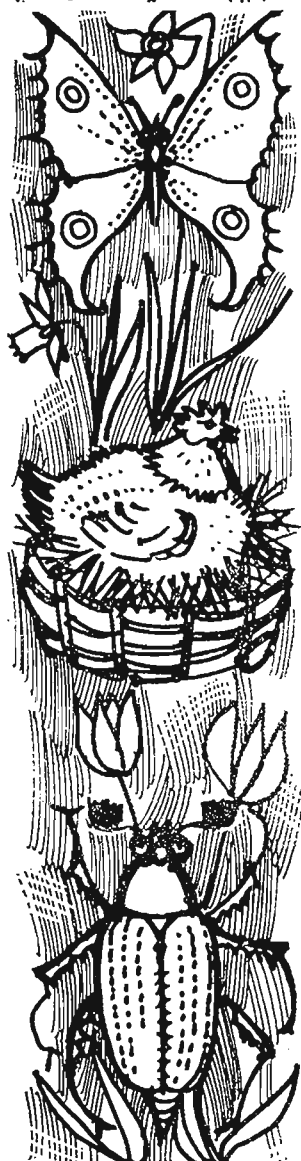
ПТАШИНА ПІСНЯ

Ой, пташки ви, щебетушки,
Заспівайте цір-цір-цір,
Бо іде весна прекрасна
З-поза моря, з-поза гір.

Ой, пташки ви, щебетушки,
Заспівайте ці-ці-ці,
Бо снігів уже не стало,
Ані льоду на ріці.

Ой, пташки ви, щебетушки,
Заспівайте тьох-тьох-тьох,
Бо уже квітки полями
Розсіває рясно Бог.

Ой, пташки ви, щебетушки,
Заспівайте тір-лі-лі,
Бо прийшла весна прекрасна
Для усіх нас на землі.

ЩАСЛИВИЙ МАМИН ДЕНЬ

Нуся мала приятельку Зеню. У Нусі були батьки, а Зеня була сиріткою. На просьбу Нусі Сестри з сиротинця не раз дозволяли Зені перебувати в Нусинім домі, а під свято чи неділю навіть дозволяли їй там заночувати.

То ж то була радість для обох дівчаток! Не було кінця грам, веселошам у дитячій кімнатці. Всі ляльки, ведмедики, паяцики мусіли брати участь у цих грах.

Не так було вчора, напередодні „Маминого дня”. Обидві дівчинки щось довго шептали, то бігали до близької крамниці, то приносили якісь пакуночки під хвартушком. Одним словом, у великій таємниці від мами приготувляли якусь несподіванку. Лише тато міг дещо про ці таємниці довідатись.

І прийшов цей великий день. Раненько схопились дівчатка з постелі. Помогли одна одній одягнутись, зачесатись, а потім почали приготувляти для мами дарунки і повторяти віршики. Ждали нетерпеливо, поки Нусин тато дасть їм знати, що вже пора скласти мамі побажання. Нарешті відкрилися двері вітальні, і тато попросив дівчаток увійти.

Тут сталася велика несподіванка. Крізь відкриті двері вітальні ввійшла сама Зеня-сирітка. Нуся-доня зосталася в своїй кімнаті й лише заглядала крізь щілину прохилених дверей.

Зеня привітала-побажала мамі всього доброго, сказала віршика й подала квіти. Мама, зворушена побажаннями сирітки, пригорнула її до грудей і міцно поцілувала. Щойно тоді на заклик тата ввійшла несміливо Нуся. Вона спинилась, зніяковіла й мало не заплакала. Мама простягнула до неї руки:

— Що з тобою, дитино? Ходи ближче!

І пригорнула доню до себе.

— Мамусю! — сказала Нуся крізь сльози. — Я навмисне пустила Зеню першою, хотіла, щоб мама обняла Зеню, а потім мене. Бо ви мене нестите щодня, і я маю вас цілий рік. Нехай і вона знає, як то любо, коли доню приголубить „рідна” мама! І це... це моя велика несподіванка!..

Хвилинку всі мовчали. Потім мама притулила обидві дівочі голівки до грудей і погладила їх.

— Нусю, чи ти дуже любиш свою подругу Зеню? — запитала мама.

— Дуже! Я ніколи не хотіла б розлучатися з нею!

— І не будеш розлучатися! — сказав поваж-

но тато. — Від сьогодні Зеня зостанеться у нас назавжди як наша друга доня. Ти, Нусю, не маєш ні брата, ні сестрички. І от сам Бог посилає тобі сестричку, бо дав нам знак через твої слова!

Нуся вхопила свою нову сестричку за руки і стала на radoшах стрибати, качатися по софі й викрикувати:

— Сестричка! Сестричка! Моя, моя назавжди!

Мама встала й подала татові руку.

— Дякую тобі, мій друже! Сьогодні великий для мене „Мамин день”.

Пояснення-словничок: сиротинець — дім-заклад, де живуть діти сироти під наглядом сестер-монахинь або інших опікунів; хвартух або фартух — рід одягу (аргон); прохилені двері — ледве відкриті, з вузькою щілиною (interstice); зніяковіти — to be confused; приголубити — пригорнути до себе; качатися — котитися, перевертатися (по траві, землі чи деінде).

Катерина ПЕРЕЛІСНА

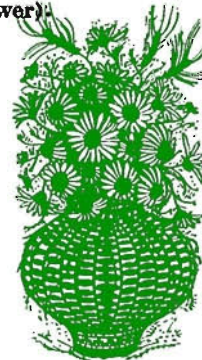
МІЙ ПОДАРУНОК

**Ти прийми, мамусю рідна,
Мій маленький подарунок —
Цей букет волошок синіх
І гарячий поцілунок.**

**Хай волошки нагадають
Нам усім про Україну,
Про її поля і луки,
Про глибоке небо синє.**

**Вірю я, що в Україні
Ми з тобою скоро будем,
І все лихо, всі пригоди
Між волошок там забудем.**

Волошка — синя квітка, що росте поміж збіжжям (corn flower).

МАТЕРИНСЬКА-КОЛИСКОВА ПІСНЯ

СЛОВА-ГЕРАСЬ СОКОЛЕНКО
МУЗИКА-ВАСИЛЬ ОВЧАРЕНКО

The musical score is written in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of a vocal line and a piano accompaniment. The piano part features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and quarter notes in the left hand, with some chords. Dynamics include *mf*, *poco crescendo*, and *accelerando*.

Vocal lyrics:

СО - НЕЧ - КО ЯС -
- НЕ - СЕНЬ - КЕ, СО - НЕЧ - КО ТЕП - ЛЕ - СЕНЬ - КЕ СПАТЬ ПИШ - ЛО У ГАЙ.
СПИ, МО - Б МА - ЛЕ - СЕНЬ - КЕ, СПИ МО - Б РІД - НЕ - СЕНЬ - КЕ, БА - Ю, БА - Ю,
БАЙ... БАТЬ - КО ТВІЙ ЗА ГО - РА - МИ Б'ЄТЬ - СИ З ЛЮ - ТИМ ВО - РО - ГОМ

РА 1970
Ч-148,253

Темпо 1

ЗА - ХИ - ША - Ё КРАЙ... *mf* ТИ Ж, НЕ ПЛАЧ, МА - НЮ - СІНЬ - КЕ, СПИ МО - Ё ГАР -

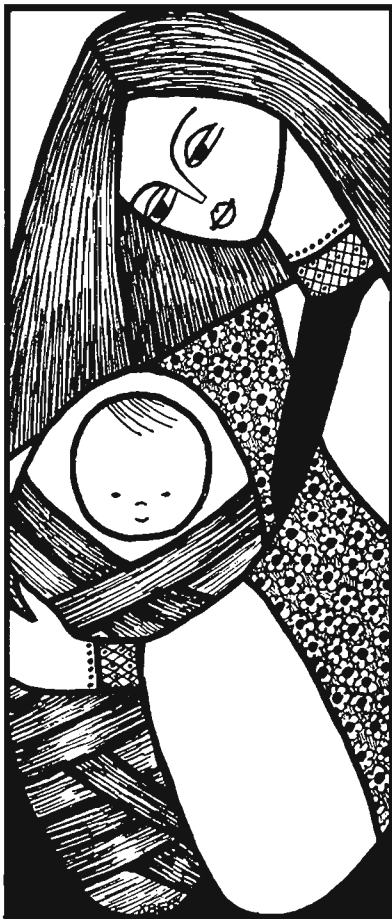
Темпо 1

- НЮ - СІНЬ - КЕ, БА - Ю, БА - Ю, БАЙ... *mp* НІЧ - КА СІП - ЛЕ ЗІ - РОНЬ - КИ,

mf І ЗІЙ - ШОВ ЗСА ГІ - РОНЬ - КИ МІ - СЯЦЬ ЗО - ЛО - ТИЙ... *mf* Я ВВЕСЬ ЧАС НЕ СПА - ТИ МУ,

ТИ - ХО КО - ЛИ - СА - ТИ - МУ, СИ - НУ МІЙ МА - ЛІЙ... *rit.* БА - Ю, БА - Ю, БАЙ...

МАТЕРИНСЬКА КОЛИСКОВА ПІСНЯ

Сонечко яснесеньке,
Сонечко теплесеньке
Спать пішло у гай.
Спи, моє малесеньке,
Спи, моє ріднесеньке,
Баю, баю, бай...

Батько твій за горами
Б'ється з лютим ворогом,
Захищає край...
Ти ж, не плач, манюсіньке,
Спи, моє гарнюсіньке,
Баю, баю, бай...

Нічка сипле зіроньки,
І зійшов з-за гіроньки
Місяць золотий...
Я весь час не спатиму,
Тихо кописатиму,
Сину мій мапий...
Баю, баю, бай...

ДЕНЬ МАТЕРІ УЧНІВ „РІДНОЇ ШКОЛИ” В МОНТРЕАЛІ

Учні 4-ої класи „Рідної Школи” при Парафії Успіння Божої Матері в Монреалі (Канада) зі своєю вчительською пані Марією Брикович, що брали участь у Святі Матері в травні 1971 р.

ЛИСТ ДО МАМИ

Найдорожча Мамусю!

У День Матері пишу листа тільки до Тебе. Всюди, де подорожую, багу Твою постать. Я був у Лондоні, Римі й у Києві. Багив багато цікавих і гарних речей — церкви, парки, музеї, театри. В Україні було дуже гарно. Цвіли квіти, співали пташки. Але я багив також руїни з останньої війни. Можу уявити собі, як наш народ натертіся від москалів-большевиків і від німців. Я аж заплакав.

Багив багато гарних квіток, але не було ні одної квітки такої гарної, як Ти, Мамо! Всюди, куди поїду, буду пам'ятати й любити Тебе, моя Мамо.

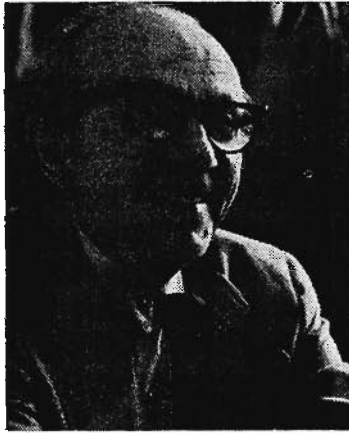
Твій син Роман П л а т ,
учень 6-ої класи в Монреалі, Канада

УЛЮБЛЕНОМУ АВТОРОВІ „ЧАП-ЧАЛАПА” ЕКО-ВІ У 70-ЛІТТЯ – МНОГИХ ЛІТ!

Діти й дорослі люблять читати книжки з гарними кольоровими ілюстраціями, як по дощі веселка на небі. Гарно ілюстровані книжки й журнали всім читачам, зокрема дітям, дуже подобаються, і що кращі ілюстрації, то діти радніше такі видання читають. Ось і наша „Веселка” — якщо б не було в ній так багато гарних ілюстрацій, хто зна, чи діти так радо читали б її.

Є такі мистці-ілюстратори, які люблять дітей і радо ілюструють видання для дітей. У нас були й є мистці, що вславилися своїми ілюстраціями — Олена Кульчицька, Юрій Нарбут, Василь Лалин, Охрім Судомора, Віктор Цимбал, Микола Бутович. І тепер у вільному світі живуть і працюють мистці-малярі, які залюбки ілюструють для дітей. Ви знаєте багато з них із „Веселки” — Петро Андрусів, Богдан Божемський, Іван Брикович, Яків Гніздовський, Любослав Гудалюк, Михайло Дмитренко, Василь Залуцький, Юрій Козак, Мирон Левицький, Галина Мазепа, Михайло Михалевич, Ніна Мриц, Зеновій Онишкевич, Богдан Певний, Петро Холодний. А є між ними й один, що пише дітям вірші і сам їх ілюструє. Цього мистця добре знають ваші батьки, старші брати й сестри, а й не один з вас знає його з раніших річників „Веселки” і з книжок для дітей. Це — славний Едвард К о з а к , скорочено — ЕКО!

І ось цього, 1972 року наш мистець Едвард Козак-ЕКО святкує 70-ліття свого життя і 40-ліття своєї праці, як ілюстратор для дітей.

Едвард Козак - ЕКО

1931 року став виходити у Львові журнал для дітей „Дзвіночок”, а 1937 року ще й журнал „Малі Друзі”. Обидва журнали ілюстрував ЕКО. У журналі „Малі Друзі” він вміщував дотепні рисункові віршовані „Пригоди Тарасика Бульбасика” та ілюстровані історійки і сміховинки з своїми ілюстраціями. У „Веселці” ЕКО містив численні віршовані історійки про „Чап Чалапа”, „Пуня Довгоноса” й „Галу Балю”. Він зілюстрував багато віршів, казок, оповідань, сміховинок інших авторів. Виконав також обкладинки

до двох річників „Веселки”. Багато книжок прикрасив ЕКО своїми ілюстраціями — славного „Лиса Микиту” Івана Франка, „Пригоди гномика Ромтомтомика” Р. Завадовича, „Кота Музику” Діми.

Для дорослих протягом багатьох років ЕКО видає гумористичний журнал „Лис Микита”, який здебільша сам ілюструє і в якому пише смішні історійки. Може й ви часом з своїми батьками оглядасте цей журнал, деколи навіть дещо з нього прочитаєте чи оглянете карикатуру та й посмієтеся.

Разом з усією українською громадою вітаємо й ми, Видавництво, Редакція, співробітники й читачі „Веселки”, нашого незрівнянного ілюстратора-гумориста ЕКА. Вітаємо й бажаємо йому ще для українських дітей. Читачі „Веселки” просять для українських дітей. Читачі „Веселки” просять ЕКА й далі втішати їх своїми ілюстраціями та сміховинками в нашому журналі!

Б.Д.

ПРИВІТ ПАНОВІ ЕКОВІ

(З нагоди 70-ліття Едварда Козака)

В Америці, ні близько, ні далеко,
Були собі в Дітройті окуляри —
За окулярами сидів собі пан Еко
І рисував картини і машкари.

Та й дивні в пана Ека окуляри:
У них такі сиділи мудрі чари,
Що де б крізь них не глянув поміж люди,
Смішне й чудацьке бачив він усюди.

А що лише побачив, за хвилину
Поклав уже рисунком на картину:
Погляне хто — сміється, аж заплаче,
Бо й сам себе, буває, там побачить.

Та і дітей пан Еко не цурався,
До них не раз підморгував-сміявся,
Веселих віршів радував рядками
З хорошими, смішними образками.

Літ сімдесят — це зовсім не багато,
До старости дорога ще далека,
Тож із «Веселкою» всі діти-веселчата
Вітають з ювілеєм пана Ека.

(рз)

Машкара — маска (mask, guise), тут: карикатура — рисунок, що показує когось у смішному вигляді (satire, cartoon); чудацький — чудернацький, чудний (funny, comical); підморгувати — to blink, to wink.

Розкажи но, Яцю-друже,
Як ти маму любиш дуже?

Я люблю так дуже маму,
Як від хати — аж по браму,

А від брами по горбочок,
Де сидить Грибок паночок.

Від Гриба ще далі, далі,
Аж до Білки, панни Валі.

А від Білки по край лугу,
Де щось страшить: „Пу-гу! Пу-гу!”

Звідти далі до потоку,
Там, де Жабка білоока.

Від потоку — через кладку,
А від кладки аж по грядку.

Потім далі у долину,
Аж по тую конюшину.

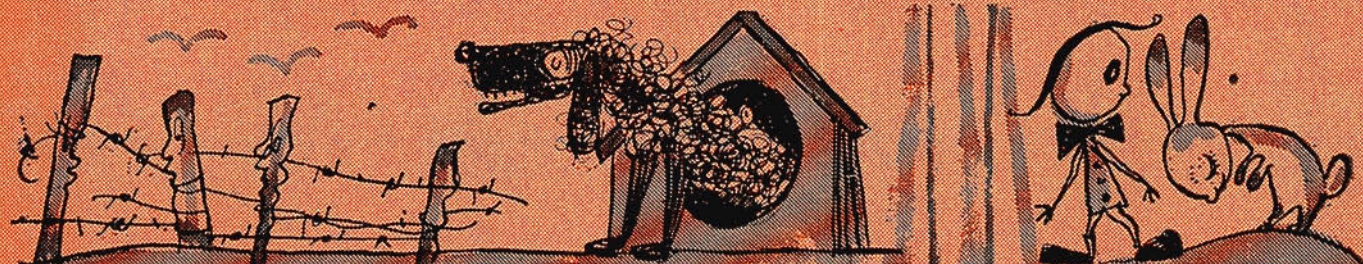
А від неї по горох,
Де стоїть страхополох...

Ген-ген далі через поле,
Де стоїть Будак і коле,

А там аж по огорожу,
Що я перелізти можу,

А за нею по капусту,
Що якраз для мого „густу”.

Маму я люблю ось доти,
Дальше ні! — Там тин із дроту,

А там буда коло хати,
А в тій буді пес кудлатий.

Більш любити я боюся,
Тож хай вибачить мамуся.

ЕКО

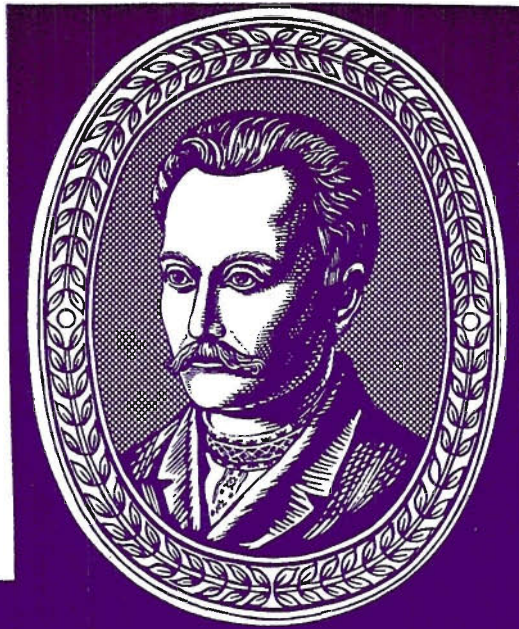

Хто зберіг любов до Краю
І не зрієся роду,
Той ім'ям не вмере ніколи
В спогадах народу.

О. Олесь

Кожний культурний нарід має своїх славних письменників, і ми, українці, маємо своїх: Іван Котляревський, Тарас Шевченко, Марко Вовчок, Михайло Коцюбинський, Леся Українка, Іван Франко...

Гарна наша Україна — степи широкі, ліси зелені, сади пахучі, річки прозорі та

стіна України була під Австрією, і вчили в школах польською та німецькою мовами. За два роки Івась навчився читати й писати тими мовами, а вдома дядько навчив його ще й українською мовою читати. Зрадив коваль Яків, що Івась добре вчився і, хоч був небагатий, повіз його до школи в Дрогобичі.

Нелегко було спершу Івасеві серед міських та панських дітей у школі. Всі ті діти були інакше, по-міському, вбрані, говорили між собою польською мовою. А Івась був у

★ 15.8.1856

+ 28.5.1916

ІВАН ФРАНКО

глибокі, ще й високі гори. У тій частині України, де є гори Карпатські, у селі Нагуєвичах, біля міста Дрогобича і народився Іван Франко. Було це більш як сто років тому — 15 серпня 1856 року. Батько його був селянин, ще й коваль до того.

Маленький Івась на все життя запам'ятав батькову кузню. Батько дуже любив свого сина. Не боронив йому приходити до кузні. У горні горить великий вогонь, а коваль Яць, Івасів батько, суне в той вогонь якийсь кусник заліза, розпікає його до червоного жару, а тоді кидає на ковадло, обценьками тримає і б'є по ньому молотком, аж іскри навколо летять. Довго кує коваль, а потім кидає залізо у воду, воно шипить, і бачить Івась, що вже батько зробив підкову. Цікаво Івасеві дивитись, цікаво і страшно слухати, як хухкає ковальський міх, роздуваючи вогонь у горні. Наслухався Івась казок від мами та від тих селян, що приходили до батькової кузні, і здавалось йому, що там у міхові якийсь страшний дух. І боявся Івась у своєму куточкові поворухнутись, щоб той дух не побачив його.

Івась був розумним і цікавим хлопчиком, все він хотів знати, про все міркував та допитувався.

І надумав коваль Яць віддати сина до школи, ще як Івасеві і шести років не було. Школа була аж у другому селі. Там Івась оселився в родині свого доброго і письменного дядька. Тоді та ча-

селянській одежі, поводився просто, а своєї української мови не соромився ні перед ким. Та скоро всім учням довелось дивуватися — Івась учився дуже добре. Наприкінці року став він першим учнем у класі, ще й нагороду одержав. Дуже радів з того батько, алеж недовго довелось йому втішатись сином. Зслаб коваль Яць тяжко, і незабаром його не стало. Лишився Івась із своїми братами сиротами. Мати не могла дати ради своєму господарству і мусіла вийти удруге заміж, за Гриня Гаврилика. Вітчизні Івася допоміг йому вчитись далі і навіть скінчити гімназію у Дрогобичі.

Ще в школі Івась став свідомий того, що він — син українського народу, все думав, як допомогти селянам побудувати краще життя. І коли до його рук дістався „Кобзар” Тараса Шевченка, то він тільки додав Івасеві сил і рішучості для боротьби за волю й долю України. Тоді українці не мали своїх шкіл, своїх друкарень, часописів, бо поляки і росіяни не дозволяли вживати української мови. Хто хотів добре жити, той мусів зректись своєї мови, відцуратись українського народу.

Але Іван Франко казав: „Я син селянина, вихований твердим мужицьким хлібом, я почуваю себе до обов'язку віддати працю тому простому народові”.

Після гімназії вступив Іван Франко до універ-

ситету у Львові і мусів уже сам на себе заробляти, щоб жити й учитись. Часами тяжко доводилось йому, та він і тоді не кидав праці на користь України, ще й інших своїх товаришів до того заохочував.

У своїй праці Іван Франко був невтомний, взятий, умів добре писати, знав багато мов, дуже багато читав, і швидко навколо нього почали гуртуватись його товариші — студенти. Вони видавали українські часописи, журнали, книжки, п'єси для українського театру. І хоч чужа влада раз-раз забороняла те, вони не кидали своєї справи, плекали українську мову, боронили її від ворогів. Іван Франко писав:

„Хай та мова вбога в славнім роді,
Хай московська, польська, чеська краща, —
Поки служить Матері в пригоді,
То вона культурі не пропаща”.

А чим же він міг допомогти своєму народові здобути кращу долю? Та тільки любов'ю і працею. Іван Франко і праця — нероздільні. Франко працював, не покладаючи рук: записував народні пісні, казки, приповідки; писав оповідання, повісті, п'єси, малі вірші і великі поеми — от як „Мойсей”, — книжечки для самоосвіти селян; робив історичні розвідки про життя українського народу; видавав українські часописи, писав казки та оповідання для дітей — і все це в один і той же час, не спочиваючи, іноді хворий і без сталого заробітку для себе і своєї родини. Він любив робити сам те, що задумав, а не покладати працю на інших.

Є в Івана Франка гарна казка „Без праці”.

Жив собі, говориться у тій казці, селянський хлопець Іван. Був він дуже бідний і все мусів у наймах без спочинку працювати. Він і зідхав, і охав, і проклинав кожну свою працю, і тільки й хотів, щоб хоч один день без праці пожити, нічим не турбуватися, ні про що не дбати: ні косити, ні рубати, ні возити, ні ходити — щоб так таки нічого нічого не робити. Думав Іван, що тоді б він був щасливим. І от сталося, що подарував йому гірський дух — Дід бескидський — такого персня, що все за Івана робив: захоче Іван дров нарубати, а дрова вже нарубані лежать; захоче Іван коней запрягти, а коні вже запряжені стоять; задумав Іван господаря покликати, а той вже сам біжить; захоче Іван кудись піти — а він вже й там. Правда гарний був перстень?

Спершу Іванові те дуже подобалось, бо перстень було й нагодус його, й повезе, куди він задумав, і всю роботу за нього поробить. Та дедалі став Іван нудитися без праці, прикро йому става-

ло, що нічого нічого сам не може зробити, а все готове має. Терпів він, терпів, а далі поніс та й віддав того персня Дідові бескидському назад. „Буду я, — каже, — сам робити, працювати”. І почув Іван себе вдесятеро сильнішим, здоровішим і смілішим, ніж був тоді, як перстень усе за нього робив. І не почував уже він ніколи, що праця така тяжка, бо полюбив працю.

От такою бачкою Іван Франко хотів сказати, що ніяка праця не тяжка, коли її робити з охотою, з любов'ю. А без праці людина нидіє, стає нікчемною, не вартою життя. У своєму вірші „Земле моя, всеплодющая мати” великий поет просить:

„Силу рукам дай, щоб пута ламати,
Ясність думкам — в серце кривді влучать,
Дай працювать, працювать, працювати,
В праці сконать”.

Та проте, працюючи своєю він не величався, а говорив, що він — простий робітник, лише „каменярь”, що „рівняє правді путь”, готує шлях, яким прийде „нове життя, добро нове у світ”. Про це він так гарно написав у своєму віршеві „Каменярь”. І щоб настало те краще життя для українського народу, він не цурався ніякої праці:

„І ставав на всяке жниво,
І в'язав свій скромний сніп”.

А той „скромний сніп” дав добре зерно для посіву майбутнім поколінням. Є там золоті колоски і для дітей. Бо хто ж з вас не знає його гарних казок: „Ріпка”, „Заяць і їжак”, „Лис Микита”, „Абу-Касимові кашці” та збілочку казок під назвою „Коли ще звірі говорили”?

Ще й донині всі українські діти читають ті Франкові казки, з вдячністю згадуючи того, хто до кінця свого життя „зберіг любов до Краю і не зрікся роду”, і відійшов від праці аж тоді, коли тяжка хвороба відібрала йому сили, а потім і життя.

28 травня 1916 року заснув він вічним сном, лишивши нам свій заповіт:

„Сійте в головах думи вольнії,
В серцях жадобу братолюбія,
В грудях сміливість до великого
Бою за добро, щастя й волю всіх”.

Пояснення-словничок: горно або горнило (ковальське) — forge; ковадло — anvil; обценьки або кліщі — tongs, pliers; вітчим — stepfather; мужицький — селянський; п'єса — play; пропащий — lost, done; розвідка — тут: наукова стаття (article); досадний — disappointing, unpleasant; влучати — поціляти (to hit, to strike); путь — шлях, дорога; сніп — sheaf; братолюбіє — братня любов.

СВЯТИЙ ЮРІЙ СЕРЕД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

(Етнографічна довідка)

Український нарід глибоко шанує пам'ять свого улюбленого святого — молодого лицаря-мишлиця Юрія або Юра, а молодь уважає його за свого небесного опікуна-патрона. Змальовують Юрія на образах як середньовічного лицаря в шоломі, верхи на коні; у руці в нього довгий спис, яким він проколює змія, що викидає з ніздрів клуби вогню й диму. Про боротьбу святого Юрія із змієм розповідає стародавня легенда. Юрія називають також опікуном звірини — домашньої та дикої. Постаць св. Юра була зображена на козацьких прапорах.

День святого Юрія припадає на початок травня. Наші предки вшановували його передусім церковними богослуженнями. Під проводом священників вони обходили поля й пасовиська, святили воду й молилися, щоб Бог щедро посилав на землю дощі, бо від цього залежить урожай збіжжя та буйний ріст трави. Крім того, цей день вони відзначали ще й власними старовинними звичаями й цікавими народними віруваннями.

До наших часів найкраще збереглося вшанування святого Юрія в горах Карпатах, серед племені гуцулів та їх сусідів, бойків. День святого Юрія був рівночасно святом весни, яка в той час сходила на землю в усій своїй пишній красі. Люди говорили, що св. Юрій грою на трубі з кори, трембіті, закликає їх до „полонинського ходу”, себто до вигону корів, овець і кіз із сіл на полонини. Полонина — то пасовисько на верху гори, де вже не росте ліс. Про цей „хід” у гуцулів є навіть окремі пісні — „полонинки”.

Серед сільського народу збереглися з давніх-давен вірування, що в день св. Юрія роса має цілющу силу. Росою промивали очі, а юнаки-легені перед відходом на полонину прямили на росі яєшню і навіть не дуже противилися, коли молоді жінки обливали їх водою, щоб, мовляв, через те вліті йшли рясні дощі та й щоб вівці давали багато молока.

До „полонинського ходу” дбайливо підготовлялися. Заздалегідь обирали статечного, господарного „ватага”. Він мав бути на полонині зверхником над усіма пастухами й відповідав за всю худобу, яку господарі-газди віддавали під його опіку до спільної череди на ціле літо.

Виводячи худобу з дому, господарі й господині кропили її посвяченою водою, молилися Богу, а до того виконували різні чари, які нібито мали б охоронити худобу від лиха — ведмедів, вовків, по-

Борис Крюков — Св. Юр

шести, бур тощо. Так само ватаг на полонині чарами забезпечував худобу: кидав у торішне вогнище підкову й розпалював на ній першу ватру. Ватра мусіла бути жива, себто не від сірника, а добута через тертя розколеного патика із сухою губкою об одвірок. Коли ватра розгорялася, ватаг добував з неї жарини, з молитвою кидав їх у водопої та кошари-загороди, де худоба ночувала.

Вогнем з тієї ж першої ватри ватаг запалював вогнище у „стаї”, тимчасовій буді, де пастухи ночували й ховалися від дощу, вітру й холоду. Ватра мала горіти безперестанку аж до кінця літа. Першого дня всі пастухи тут гуртом молились і просили Бога „заступити й оборонити цю худобу на росах, водах, на всяких переходах від усякого лиха й від припадку тяжкого”.

Неможливо тут описати всі юрївські народні обряди з різними діями, рухами та замовляннями. Вони походять з дуже давніх часів, навіть з часів поганства, але на них подіяла християнська віра.

М. Маморський

Пояснення-словничок: статечний — поважний; череда — гурт худоби (herd, flock, cattle); торішний — минулорічний (yesteryear, of last year); водопої — місце, де налчують худобу (water-trough).

ЯКА Ж ТОТА ПОЛОНИНА

День святого Юрія був для гуцулів великим і радісним святом: то був день вигону худібки на полонину. Вони співали:

Ой, як затрубив наш святий Юрій,
зазеленіли гори й долини,
гори й долини, ще й полонини...

Гуцули дуже любили свої полонини:

В полонинці веселенько, в полонинці файно,
В полонинці пасуть вівці Петрик і Михайло.

Найбільшою втіхою для малого гуцулика було, коли він підріс аж так, що міг із дедом-татом іти на полонину.

А на полонині простірно й широко, там не лише буйні трави, там і гірські квіти, фіялочки, братки й бриндуші — а вітер розносить їх пахощі, а сонечко сипле проміння на овечки і вівчарів.

Вийшов гуцулик Юра із дедом перший раз на полонину та й сам не знає, що діється з ним із радощів і втіхи. Співають вівчарі:

Полонинко-гордовинко, чим-єс загорділа,
Чи не тими овечками, що-є їх стільки вздріла?

А їм співом відповідає старий бовгар Марфей із славного гуцульського села Жаб'я:

Яка ж тота полонинка навесні весела,
Як овечки на ню ідуть із кожного села,
Як овечки на ню ідуть та все біленькі,
А за ними вівчарики, хлопці молоді...

За ним доспіває Мартищук, ватаг із села Криворівні:

Ой, піду я в полонину, там затрембітаю,
Щоби було мене чути на дев'яту стаю.

Обидва вони, Марфей і Мартищук, від молодих літ до сивого волосся щороку проводять своє життя на полонинах.

Чує малий гуцулик Юра: уже хтось загравав тужливо на трембіту, пронісся його голос по полонині. Не видержав гуцулик, аж плеснув у долоні, ще й покрикнув...

Прийшов вечір, а за ним ніч, полонинська ніч. Боже, скільки краси принесла ніч на полонину! Над нею темне погідне небо, а на небі більше зірок, ніж на полонині овечок. І місяць між зірками, як вівчар між овечками.

Нічна тиша спадає разом з росами на полони-

ну. Шумить стиха ліс, що вінком обвив полонинку; десь перекликаються сови, часом пугикне пугач, а ось чути з лісів рев і виття... Що це?

Ах, це реве ведмідь, що його гуцули „вуйком” називають... Це виють вовки, що вночі виходять на лови, щоб заспокоїти голод...

І нараз крик! Хто це кричить?

То кричать вівчарі, що ночують біля загород з вівцями, кричать бовгарі біля волів і корів. Інші б'ють у мідяні бляхи, трублять у роги, ба й стріляють з рушниць. Так вони відганяють звірів від худібки. Бо десь там до загороди з волами й коровами підкрадається „вуйко”-ведмідь, а до загороди з вівцями — несить вовки зближаються.

Чабани з вівцями на полонині.

Юра заснув біля ватри, щоб разом із іншими прокинутись рано-ранесенько і привітати золоте полонинське сонечко.

Умився гуцулик холодною, як лід, водою з джерела, помолився разом із старшими, поїв кулеші, запив жентицею та й побіг за вівчарями на полонину. Вибіг на верх полонини, оглянувся на всі сторони і, зачарований величчю та красою гір, припав навколішки. Його очі загорілися неземною радістю. Стояв і мовчав, а потім промовив, піднявши руки вгору:

— О, Боженьку наш добрий, о, Господи ласкавий! Декувать, декувать Тобі за Твою ласку! Декувать за те все, що дав-єс нам! За красу цих наших гір, лісів і полонин!

Довго стояв на верху полонини і дивом дивувався, чудом чудувався: який же Бог великий і могутній, що ці гори створив! І який ласкавий, що не жалував подарувати їх нам, гуцулам!

Пояснення-словничок: полонина — пасовище на верху гори; маржина — так називають гуцули свою худобу; бовгар — пастух, що пасе воли і корови; файно — гарно; стає — житло, де перебувають вівчарі й бовгарі на полонинах; трембіта — довга труба-сурма із смерекової кори.

Перший поліг у Парижі
Від ран і жорстоких мук —
Кулі смертельні, хижі
Звалили його на брук.

Другий віддав в Роттердамі
За Україну життя,
Той, що на київські брами
Із Січовими Стрільцями
Підняв синьо-жовтий стяг.

А третій упав під Львовом,
Героєм УПА поліг,
Коли, мов залізним колом,
У бурю, в сипучий сніг
Ворог криївку обліг.

Лицарі, що боронили
Волю від лютих навал,
Отаман і полководець —

Петлюра і Коновалець
Та в грізних боях повстанець,
Чупринка, наш генерал!

Микола Щербак

ЗЕЛЕНІ СВЯТА

(Ілюстрація Едварда Козака)

Зелені Свята — зелень, квіти,
Пташиний спів, веселий сміх —
Несуть квітки до церкви діти,
Перед престіл складають їх.

— Благослови, ласкавий Боже,
Пахуче зілля це — і дай,
Щоб оновивсь, зацвів, мов рожа,
І звеселів наш Рідний Край!

А за борців його завзятих,
Героїв бою і тюрми,
В день поминок, в Зелені Свята
Від нас молитву Ти прийми!

Михайло Маморський

ГЕТЬМАН ПЕТРО КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ

10-го квітня 1972 року сповнилося 350 років від дня смерти одного з найвидатніших полководців українського козацького війська, Петра Конашевича-Сагайдачного. Він уславився в боротьбі з татарами, турками й москалями. Про нього писали наші письменники цікаві повісті й оповідання, а нарід склав гарні пісні.

Петро Конашевич народився в Кульчицях біля міста Самбора на галицькому Підкарпатті. Учився в найкращій тодішній школі України, Острозькій Академії, а потім пішов служити у війську на Запорізькій Січі. Воївничі козаки-запорожці вподобали собі відважного, меткого й розумного козака Петра й обрали його своїм кошовим, або гетьманом. За те, що дуже влучно стріляв з лука, назвали його Сагайдачним (сагайдак — то шкіряна піхва на лук і стріли).

Гетьман Сагайдачний уславився морськими походами на турків і татар, які в той час часто набігали на українські землі, вбивали, палили, грабували і молодих, здорових людей забирали в неволю. Козацькі війська на своїх легких човнах „чайках” робили несподівані наскоки на турецькі й татарські укріплені міста — Синоп, Трапезунд, Кафу, навіть на околиці турецької столиці Істанбулу-Царгороду, і визволяли українських бранців.

Україна перебувала тоді під польським володінням, але Запорізька Січ не бажала слухати наказів чужих королів, управляла собою, як самостійна держава, і воювала ворогів, коли й де сама хотіла. Це не подобалося польському урядові, але він не мав досить сили відверто виступати проти козаків, тим більше, що вони стримували турецькі походи в Україну і в Польщу. Однак, поляки завсіди старалися, щоб козаків не було багато, бо Польща боялася козацької сили.

Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний

І ось 1618 року козаки придалися Польщі навіть у війні з Московщиною. Польський королевич Володислав пішов походом на Москву, бо поляки хотіли захопити в свої руки московський княжий престіл. Він попросив гетьмана Сагайдачного про допомогу. Сагайдачний зібрав 30 тисяч козаків і пішов з ними бити москалів. Побиваючи ворога, він зайшов далеко в глибину Московщини, і не багато бракувало, щоб здобув саму Москву. При тім в однім бою врятував королевича Володислава від московського полону. Москалі якось вимоталися з біди й уклали з поляками мирний договір.

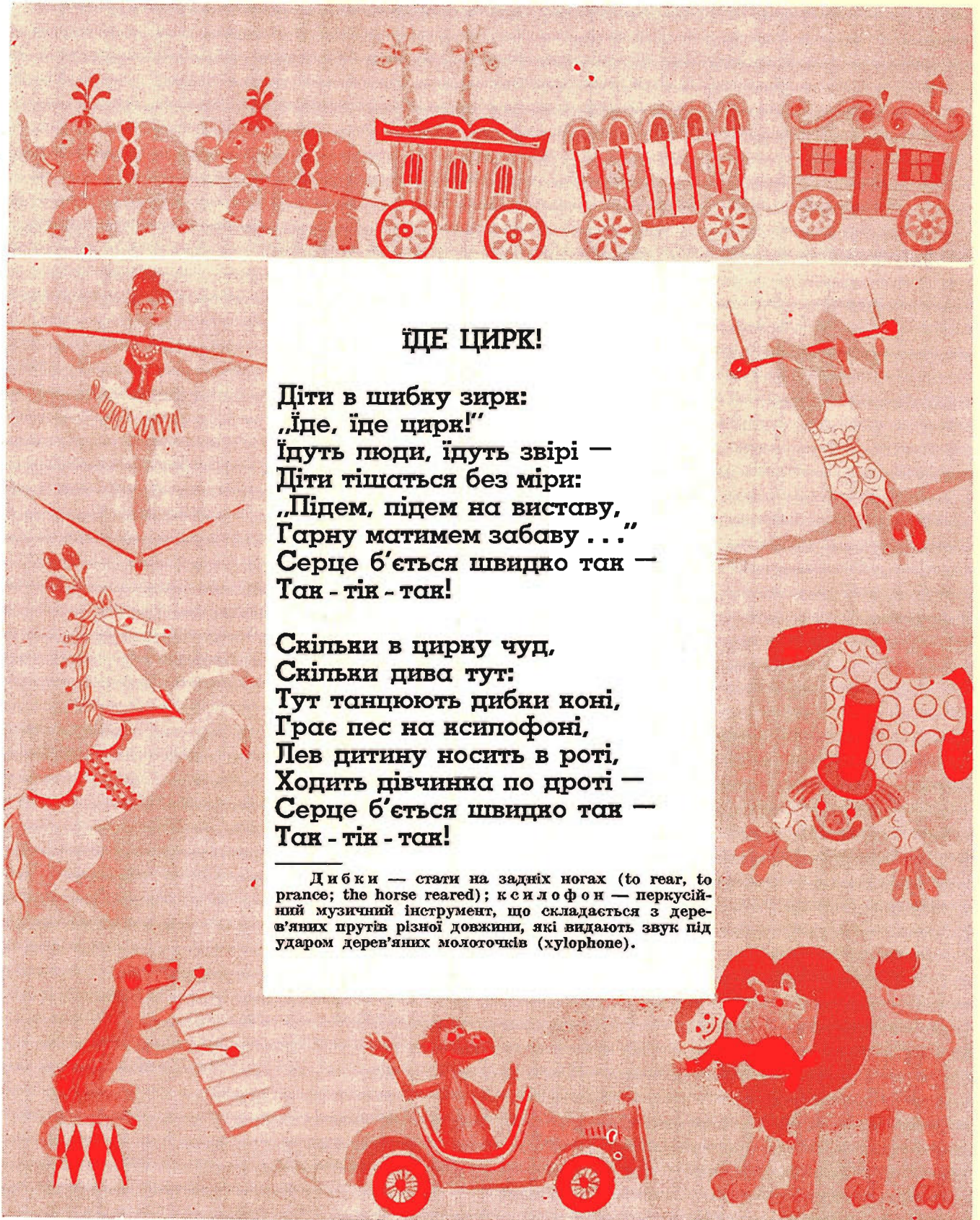
Незабаром поляки мусли ще раз просити козаків про допомогу. В 1620-ім ро-

ці Туреччина проголосила Польщі війну. Велика турецька армія з'явилася над рікою Дністром, де був кордон польської держави. Поляки вислали проти турків досить велике військо під проводом свого гетьмана (так називали поляки своїх генералів) Жолкевського. Коло містечка Цецори турки оточили з усіх сторін поляків. Польське військо було розгромлено, а його вождь Жолкевський поліг у бою. Згинуло тоді або попало в полон і трохи козаків.

Тоді польський уряд знову попросив козаків про допомогу. Сагайдачний згодився допомогти, тим більше, що турецька навала насамперед загрожувала землям України. Свіжі польські та українські війська окопалися біля містечка Хотина і раз-у-раз відбивали наступи куди більшої турецької армії. Щобільше, козаки завдали туркам таких тяжких втрат, що турецький вождь утратив надію на перемогу. Турки побачили, що з ними погано, і замирилися з Польщею.

Від рани в бою під Хотиним Сагайдачний помер 10-го квітня 1622 р.

ІДЕ ЦИРК!

Діти в шибку зирн:
 „Іде, іде цирк!“
 Ідуть люди, ідуть звірі —
 Діти тішаться без міри:
 „Підем, підем на виставу,
 Гарну матимем забаву...“
 Серце б'ється швидко так —
 Так - тік - так!

Скільки в цирку чуд,
 Скільки дива тут:
 Тут танцюють дибки коні,
 Грає пес на ксилофоні,
 Лев дитину носить в роті,
 Ходить дівчинка по дроті —
 Серце б'ється швидко так —
 Так - тік - так!

Дибки — стати на задніх ногах (to rear, to prance; the horse reared); ксилофон — перкусійний музичний інструмент, що складається з дерев'яних прутів різної довжини, які видають звук під ударом дерев'яних молоточків (xylophone).

ГОЦА ДРАЛА

Хо по лісі ходить сам,
Всіх лякає: — Я вам дам!

Хо патлатий, пелехатий,
А до того ще й носатий.

Іжаки, зайці, сороки
Утікають на всі боки.

Гоца стукає до гнома:
— Ромгомгомику, ти вдома?

Треба нам його прогнати.
Хоч той Хо страшний, патлатий,

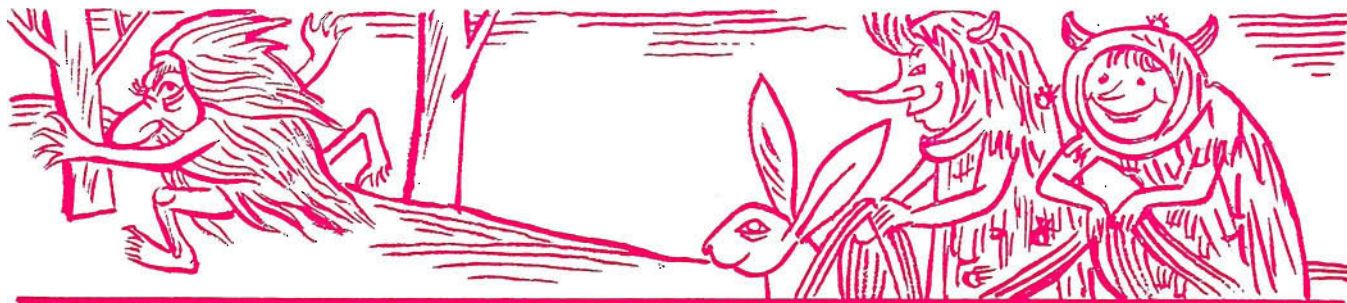
Зробим, брате, це удвох —
Нум траву збирати й мох!

Моху, травки назбирали,
Мов не ті обоє стали.

Бороди з трави довжезні,
З моху брови величезні.

Йдуть, кричать: — Чи бачив хто,
Де отой приبلуда Хо?

Ой, як Хо побачив їх,
То злякався і побіг.

Лісом біг, побіг у поле —
Не вернувся вже ніколи.

— Страх лише страшків лякає,
А від смілих утікає.

ЗА ПРАЦЮ, ЗА ТРУДИ - МНОГАЯ ЛІТА!

— Оце, тобі, Левку, дарунок на закінчення шкільного року — вишивана сорочка. Якраз учора скінчила вишивати.

Левкові від радості аж очі засвітилися. Обняв маму за шию і поцілував палко.

— Вбереш її сьогодні до школи, але до білої сорочки то й личко мусить бути чистеньке. І шия та вуха.

— Знаю, мамо, знаю: „рука руку мие, а ти мий ще й шию, а вуха — я тобі сама помію!”

Левко й мама засміялися і пішли до вмивальні. Там — рука руку мила, Левко мив ще й шию, а мама — вуха мила. Та так мила, що вуха стали не тільки чистенькі, але й зовсім червоні.

Левко не протестував, бо в такий святочний день, як закінчення шкільного року, всі діти будуть помиті, зачесані і всі — у вишиваних сорочечках. А дівчатка ще й стьожки матимуть у волоссі.

„Левко теж має стьожку — червону, але не у волоссі, а зав'язану спереду сорочки. То тільки дівчатиська носять стьожки у волоссі, та ще й квітки. А нам, хлопцям-козакам, то тільки б добру шаблю в руки”, — отак в думці говорить собі Левко.

До школи недалеко — мама з Левком прийшли завчасу. Діти посідали на лавках, а мами й тати на кріслах під стінами. Всі розмовляли півголосом і дивилися на двері. І ось — увійшла пані управителька, а за пані — Тарас. Аж угинався під тягарем книжок — ніс їх перед собою вдоволено, голову підняв гордо вгору.

— Добридень, діти, добридень, батьки й матері! — сказала пані управителька. Усі діти і всі мами й тати піднялися з місць і хором сказали:

— Добридень, пані!

Пані управителька усміхнулася, всі посідали.

— Сьогодні в нас радісний день — день закінчення шкільного року в нашій рідній школі. Тішуся, що всі ви, дорогі діти, пильно вчилися і переходите до вищої класи. І всі вже вмісте і любите читати рідні українські книжки. Тепер роздам свідоцтва і нагороди. Галинку, прошу...

Галинка, вся аж червона, як і червона вишивка на її сорочечці, взяла свідоцтво, книжку-нагороду, вклонилася, подякувала, сіла.

— Олег...

Хлопець підійшов рівним кроком, узяв книжку і свідоцтво, сказав дзвінко „дякую” і вернувся на своє місце.

— Іруся...

— Оленка...

— Христя...

— Ксеня...

— Славко...

— Андрійко...

— Маруся...

— Юрчик...

Всі підходили, дякували, усміхалися, сідали і читали дедикації на книжках-нагородах. Пані управителька кожному щось інше написала — що добре вчився, що дуже добре вчився, що гарно деклямував „Заповіт” Шевченка, що дуже гарно пише по-українському, що прочитав уже багато українських книжечок, що має велику домашню бібліотеку, що... ну, самі приємні й похвальні слова. Діти тіпилися, а Левко не міг діждатись хвилини, коли пані учителька і його покличе.

— Левко...

Зірвався, підійшов до стола, дістав свідоцтво. Пані шукає книжки, шукає й шукає... Нема!

— Левчику, — каже, — ніяк не знаю, що з твоєю книжкою сталося. Учора ввечері писала тобі присвяту і поклала разом... — Але — діданеш другу, ще сьогодні. Добре?

Левко притакує головою, що — добре, що не журиться. Але насправді то він дуже журиться. Це ж буде зовсім не те. Всі діти вернуться додому з нагородами, а він один...

Засумував Левко так, що й не бачив, як Тарас тихенько вийшов з класу і по хвилині — ось вертається. І вже зовсім не тихенько, а дуже голосно вже від дверей вигукує:

— Є, прошу пані, є! Була на столі в канцелярії. Мабуть, зіснулась зверху. Прошу!

Є! Є книжка-нагорода і для Левка і — нема вже турботи, суму. Пані тішиться так само, як Левко і його мама, а за всю турботу ще й цілує його в чоло!

Левко такий захоплено-щасливий, що забуває вернутися на місце, а читає вголос дедикацію в книжці:

„Левкові Стельмахові, учневі Рідної Школи ім. Тараса Шевченка в Торонті-Етобіко, голові Гуртка Книголюбів, в нагороду за пильну науку і за любов до рідної книжки з побажаннями виступити на славу собі, своїм батькові й матері та нашій далекій, але дорогій Україні — Марія Малащук, управителька школи.”

— Дякую, дуже дякую! — аж вигукнув на кінець Левко та так голосно й радісно, що всі діти засміялися і заплескали в долоні.

І тоді найменша в класі Оленочка і найбільший у класі Андрійко вийшли на середину, Оле-

ночка простягнула пані велику китицю червоних троянд, а Андрійко сказав:

— Це — нашій пані учительці, нашій другій мамі, за працю і всі труди для нас дітей і за чудові нагороди — за рідні книжечки!

Пані, дуже зворушена, поцілувала Оленочку та Андрійка, вибрала з китиці і дала їм дві найкращі троянди.

А тоді промовив голова Батьківського Комітету:

— Нашій дорогій пані управительці від усіх нас — батьків і матерів — глибока і сердечна вдячність. І — многая літа!

І всі — діти, батьки і мами — заспівали разом своїй дорогій і улюбленій пані управительці-учительці радісно та так грімко, що аж шибки у вікнах задзвеніли, пісню-побажання: „Многая, многая літа!”

В. Данилович

Ганна ЧЕРІНЬ

ЯКЩО Я БУДУ ЧЕМНИЙ...

Якщо я буду чемний
І ввічливий щораз,
Не буду надаремне
Прогаювати час,
Не буду фіглі марні
Шукати на екрані,
А буду книги гарні
Читати пильно зрання;
Як буду діставати
Лиш „добре” і „відмінно”
І мамі коло хати
Допоможу сумлінно,
І буду ніжним братом
Маленькій Василиці,
Й kota не дратувати,
А гладити по спинці;
Якщо я буду справді
Зразковий побратим,
А в пластовій громаді
Найкращим гуртковим,
Якщо я буду вірний син
Для рідного народу,
Колись за кожний добрий чин
Дістану нагороду:
Я школу закінчу відтак,
А потім — інститут...
Дадуть мені такий літак
Швидкий, як вихрокруг!
До зір ясних полину,
Поміж метеорити...
На Місяці спочину,
Щоб аж на Марс летіти!

Фіглі — збитки, пусті речі (fraukt, tricks);
прогаювати — витрачати; вихрокруг
— вітровий (whirlwind).

УСПИХИ ТРЕТЬОЇ КЛЯСИ „РІДНОЇ ШКОЛИ” В ТОРОНТІ

Діти 3-ої класи „Рідної Школи” при філії Українського Національного Об’єднання в західному Торонті (Канада) пишуть: Дорога „Веселко”! Посилаємо Тобі світлинку, яку ми зробили на закінчення 1970-71 шкільного року. За той час ми навчилися багато в рідній школі — не тільки читати й писати, але й краще знати Україну та її славних людей. Наша класа була дуже працювита. Ми приготували й поставили дві сценічні картини — на день св. Миколая й на День Матері. Обі імпрези пройшли з великим успіхом, зокрема сольо, дуети й гуртові співи. Ми опрацювали теми про Україну, про Тараса Шевченка й Лесю Українку. Видавали також газетку „Що таке щастя?” Наші успіхи в третій класі завдячуємо вчительці п-ні М. Небесью, яка вчила нас два роки й нашим батькам, які посилають нас до школи й помагають нам у науці.

Тобі, „Веселко”, бажаємо дальших успіхів у праці, щоб Ти ще довгі роки приносила нам радість!

Учні й учениця третьої класи „Рідної Школи” в західному Торонті із своєю вчителькою пані М. Небесью.

Відповідь Редакції: Дорогі Діти! Дякуємо за Ваш гарний допис про навчання, життя й працю третьої класи та за фото. Нам приємно, що журнал Вам подобається й що користуєтеся ним при вивчанні українознавства. „Веселка” ще довгі роки буде приносити пожиток і радість українським школярам!

ЗАЙЧИК-ПОБІГАЙЧИК

ЗАЙЧИК ТА ІЖАК

Змудрувавши так лукавого вовка, Зайчик-Побігайчик думав:

— Коли б я був злякався, то з'їв би мене вовк. А як не побоявся, то й вовка страшного переміг. Отже, відтепер не буду нікого й нічого боятися, лиш на себе самого покладатися.

Ходить Зайчик-Побігайчик такий сміливий, свою сміливість перед усіма показує. Але занадто, вже навіть чванькуватий став. Так часто буває і серед звірів, як і серед людей: хто зроду плохий та боязкий, той найбільше міцним та сміливим себе показує.

Біжить собі Зайчик-Побігайчик і зустрічає їжачка. Привітав його їжак чемненько, а зайчик йому буркнув на те:

— Оте криве й собі повзе кудись!

Найтяжче ображався їжак, коли говорили про його ноги, бо він таки був собі косоногий. І тепер дуже впекли його зайчикові слова, але він здержав себе і відповів спокійно:

— А хтось думає, що його довгі лапи більше здатні?

— Авжеж! — аж підскочив зайчик. — Куди тобі до мене!

— Та побачимо! — каже їжак так само спокійно. — От, поставмо заклад, хто кого перегонить.

— Ти зо мною будеш переганятися? — ще більше запалився зайчик.

— Так, я з тобою! — каже їжак. — І коли хочеш, то заложімся за копу капусти!

— Добре, закладаюся! — засміявся зайчик. — Увесь світ лусне зо сміху, як ти своїми кривульками будеш перебігатися зі мною. Ну, біжимо!

— Нема чого так квапитися! — відповідає їжак. — Піду попереду, поснідаю вдома, а за півгодини вже буду тут.

Розійшлися обидва снідати. Полетався їжачок додому, поснідав і разом з жінкою прийшов на умовлену ниву. Поставив свою жінку на кінець борозни, а сам пішов сусідньою борозною на другий кінець. Приходить туди, а Зайчик-Побігайчик уже там.

— Ну, що ж, біжимо? — питає зайчик.

— Авжеж, що біжимо! — каже їжак.

Один став ув одну борозну, другий — у другу. Заець крикнув „раз, два, три!” — і рушив, як вихор. А їжак пробіг зо три кроки, скулився в борозні та й вернувся назад на те саме місце. Добіг зайчик до кінця ниви, аж тут їжачиха гульк із другої борозни йому назустріч та й каже:

— А я вже тут!

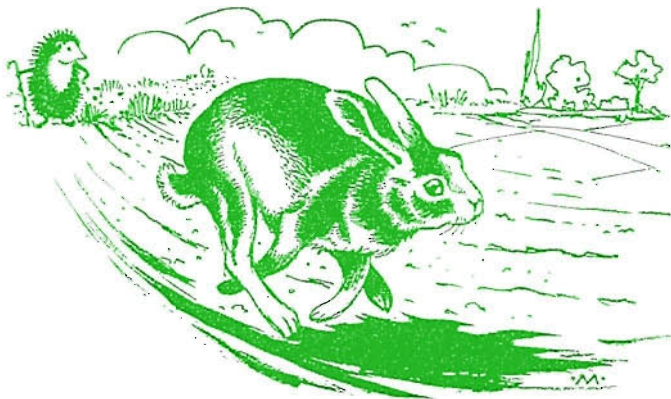
Заець аж остовпів з дива. Йому й до голови не прийшло, що це не їжак — бо треба знати, що їжак та їжачиха однакові-сінькі на вигляд.

— Хіба?! — крикнув зайчик. — Ну, то біжимо ще раз, до першої мети!

І, не передихнувши добре, вихором полетів нивою. Їжачиха залишилася спокійно на тім самім місці. А коли зайчик добіг на другий кінець ниви, то там їжак крикнув йому назустріч:

— Я вже тут!

Розлютився Зайчик-Побігайчик і, не тямлячи себе з досади, крикнув:

— Ще раз біжімо! Назад!

— „Про мене, Семене!” — сказав їжак словами приказки. — Хоч десять разів біжім!

Побіг зайчик, а там знов чує:

— Я вже тут!

Соромно стало зайчикові, що косоногий їжак перегонив його. А ще більше соромно через те, що він перший підняв на глум криві їжачкові ноги.

Цілу осінь носив зайчик їжачкові капусту, поки не переносив цілу копу. З того часу обіцяв собі не чванитись перед тим, хто чимнебудь не дорівнювався до нього, і нікого на глум не підіймати, хоч би то був простий собі їжачок.

ЯК ЗАЙЧИК ОЖЕНИВСЯ

Минуло Зайчикові-Побігайчикові 15 місяців — саме така пора, що самці приходять до повного зросту.

— „Не знаю, — думає собі зайчик, — що робити: чи так ходити, чи оженитися.”

Вибіжить з лісу на поле чи на гору, стане чи сяде, біжить чи пасеться — все хвостиком тріп-тріп-тріп та одно думає. Нарешті надумався:

— „Треба скоріше женитися, бо під осінь маю гарне вбрання. Хто гляне, то сподобає мене, що я такий сіренький.”

Як загадав, то й покинув пастися, побіг собі дружини шукати. Прибігає до села в сад, побачив — сидить собі там куничка. Приступає до неї стиха та й каже:

— Що ж ти, куничко, так думаєш? І ти так само, як і я, дружини не маєш.

Почали собі балакати, розповідати одне одному свою біду, от-от уже й погоди-

лися б побратися, та розходилося, що вона їсть тільки м'ясо, а він — саму рослину, то й згоди у них в родині не буде. Так і розійшлися.

Побіг Зайчик-Побігайчик увечері на городи, а там така славна сова на вербі сидить. І вона йому, і він їй сподобались — так би й побратися. Та роздумався зайчик:

— Коли ж біда, — каже він, — що ти в селі, а я в лісі, що ти літаєш, а я пішки хожу. То як же ми будемо жити?

Так і знов нічого не вийшло.

Журиться Зайчик-Побігайчик. Пішов на пораду до тітки білочки. Вона йому й дала добру пораду: не цуратися свого роду й женитись із зайчихою.

Послухав її Зайчик-Побігайчик. Покликав на старосту старого Лиса Микиту, бо той уміє хитро-мудро говорити та враз кого схоче вмовити може. За дружбу покликав тхора, на куховарку — лисицю. Принесла лисиця з села неживих курей, а, крім того, ще й живого півня, живу качку та качура, щоб були музики. Шлюб пішли брати до вовка та й його теж запросили на весілля. Прийшли додому, почали гоститися, а білочка всім порядкує. Спершу випили по чарці, опісля почали їсти: хто м'ясо, а хто капусту, моркву та петрушечку. Музики не вгавають. Качка все: так-так-так, качур — шав-шав-шав, а півень виводить: ку-ку-рі-ку!

Пообідали, пішли танцювати — дружба з молодію, молодий з білочкою та з старою зайчихою, старий заєць з лисицею,

ПОСІБНИК ДЛЯ ЗАЦКАВЛЕНИХ МУЗИКОЮ

(Осип Залеський — „Мала українська музична енциклопедія”, Мюнхен, 1971)

У числі „Веселки” за квітень ви читали сатейку про 80-ліття проф. Осипа Залеського, що пише в нашому журналі оповідання, статейки й розповіді з життя природи, komponує мелодії для дітей і є музичним дорадником „Веселки”. У цій статейці згадано, що О. Залеський є автором „Малої української музичної енциклопедії”. Книжечка вийшла у видавництві „Дніпрова Хвила” в Мюнхені (Німеччина) в 1971 р.

Це перше в нас енциклопедичне видання в ділянці музики. Хоч книжка невеличка форматом і має тільки 125 сторінок, вона дає багато важливого матеріалу про музику, спів і музикознавство. В алфаветичному порядку читач знайде в ній пояснення різних музичних назв та висловів і відомості про українських мистців-музик і співаків, музикологів, композиторів, музичних діячів. Також подано тут відомості про українські театри-опери, музичні школи, консерваторії, хоріві й оркестрові ансамблі. Згадано також чужинців, що працювали для української музики. З книжки довідаєтеся, як багато українських музик, співаків і композиторів здобули світову славу й придбали нагороди на міжнародних музичних і співацьких фестивалях.

Ноти й графічні зображення музичних символів та знаків виконав С. Спех.

Багато дітей-читачів „Веселки” ходять до музичних шкіл чи навчаються музики й співу приватно. Радимо їм придбати цю цікаву й корисну книжку. Вона написана дуже приступно й зрозуміло. *В. Б.*

ЗАЙЧИК-ПОБІГАЙЧИК

(Закінчення зі стор. 21-ої)

ховрах з кунною, їжак з кротихою, кріт з мишею. Один лише ведмідь не знайшов собі пари і сам-один садив гопака так, що аж дуби тряслися. Вовк трохи впився та й хотів розбивати весілля. Всі полякалися, але ведмідь узяв його легенько за карк та й повів додому спати.

За ними порозходилася й решта, а Зайчик-Побігайчик залишився з жінкою. Великі зайці мають такий звичай, що живуть окремо: заєць сам для себе і зайчиха сама для себе, а впарі не живуть ніколи. Але Зайчик-Побігайчик не додержував того звичаю, жив та поживав удвох із жінкою.

(Продовження буде)

Полісишня-словничок: чванькуватий — хвалько (boaster); косяногий — кривоногий (bow-legged); кривулька — тут: крива нога; квапитися — поспішати; борозна — ривчак поміж двома грядками або нивами (furrow); досада — злість, сердитість (anger); глум — насмішка (mockery); куниця — звірок (marten); тхір — звірок, що видає немилий запах (skunk, polecat); не вгавати — не переставати; ховрах — польовий звірок (gorher).

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

УКРАЇНОЗНАВЧА ШКОЛА В КАРТЕРЕТІ

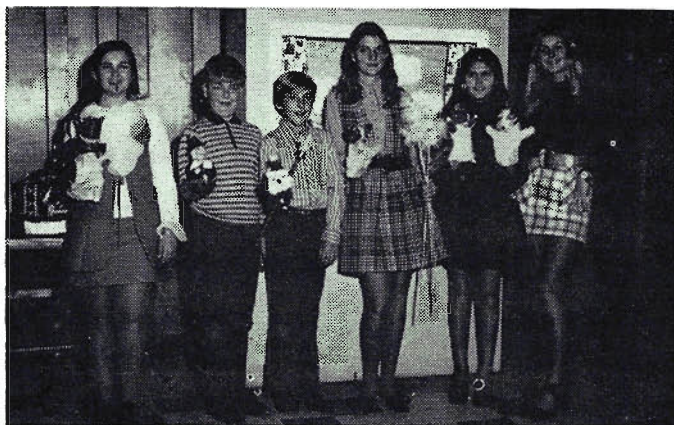

На світлині св. Миколай обдаровує маленьку чемну дівчинку (Марію Маллагу). Чортик Антико переконується, що не варто грішити й робити збитки. Виставу св. Миколая влаштували діти Школи Українознавства в Картереті, Нью Джерзі, для вшанування єпископа Мірри в Малій Азії, який допомагав людям.

Тут бачите маріонетки Лялькового театру в Картереті, Н. Дж., у сценічній картині „Сніжинка — срібна зірка”. Режисувала п'єску вчителька школи пані Марія Якубович, заповідачем була Галя Васько.

Виконавці роль у п'єсці „Сніжика-срібна зірка” із своїми ляльками: Катруся Палига, Тарас Ткачик, Івась Матлага, Стефанія Дитиняк, Оля Васько, Галя Васько.

Від Редакції: Славно, діти! Продовжуйте Вашу працю в ляльковому театрі.

„ЯЛИНКА” 83-ГО ВІДДІЛУ СУА В НЬО ЙОРКУ

Христя Саляк з Нью Йорку пише:

Дорога „Веселко”! Посилаю Тобі знімки з щорічної „Ялинки”, яку щороку влаштовує 83 Відділ СУА в Нью Йорку. „Ялинка” відбулася 16 січня 1972 р. На знімці діти, що виступали у п'єсі „Тоді коли час станув”, яку написала пані Катря Червоняк. В цій імпрезі виступали діти в ролях БАНДУРИ,

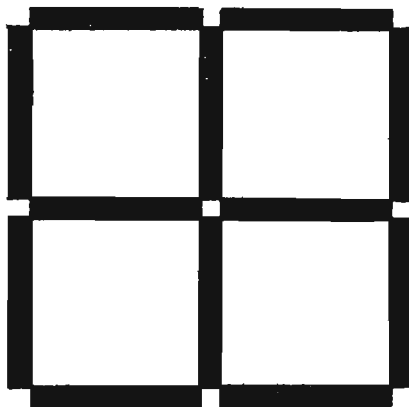

СКРИШКИ, ВОСЬМИНОГА, ЦВІРКУНА, ЛАСУНЧИКА, ЯНГОЛА. Були також ДІДУСЬ-ЧАС, СНІЖИНКИ, МИШКИ, СТОРОЖІ та ДІВЧАТКА в НАРОДИХ ОДЯГАХ. Всі діти радо приходили на проби і пильно вивчали ролі. А наші мами пошили нам гарні одяги. Після сценки була забава. Ми всі гарно забавилися.

*Христя Саляк,
учениця 5-ої класи школи св. Юра
в Нью Йорку*

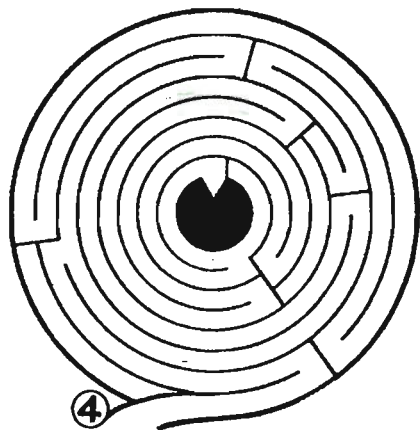
РОЗГАДАЙМО!

ЧОТИРИ І ДВА КВАДРАТИ

Отут збудована фігура з 12 паличок. Це — чотири квадрати. Спробуйте забрати 2 палички так, щоб із залишених 10 паличок утворилися два квадрати. Чи зможете це зробити?

— — —
ЗАВДАННЯ

Знайдіть дорогу, що веде до середини лабіринту, але таку, щоб не перерізувала жадної лінії.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ”
ЗА КВІТЕНЬ Ц. Р.: НАЗВИ ДЕРЕВ: 1) Дуб. 2) Граб.
3) Сосна. 4) Каштани. 5) Осика. 6) Акація. 7) Модерев.
8) Береза. ЧУДЕСНИЙ ДІМ: Яйце й курятко.
ЗАГАДКА: Великодня булка-бабка. СКІЛЬКИ ДІВЧАТОК І ЯКІ ЇХ ІМЕНА? —Ці числа — це чвірка.
Імена дівчаток — Ірка, Вірка. А всіх дівчаток — сім.

Від Редакції: Дорога Христю! Дякуємо за допис про „Ялинку”. Це гарно, що діти пильно вивчали ролі й точно приходили на проби. Подякуйте пані К. Червоняк за написання п'єски, а мамам за те, що пошили вам гарні одяги. На другий рік пришли нам знову допис про „Ялинку”. Вітай!

БОГДАН-СИЧОВИЙ СТІЛЕЦЬ ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE ВОГДАН-СИЧОВУ STRILETS

РОЗДІЛ VII: І ДІТИ БУВАЮТЬ ГЕРОЯМИ

CHAPTER VII: YONGSTERS, TOO, CAN BE HEROES

Як тільки Федорів гурток опинився між деревами, галас почав знову наближатись.

As Fedir's troupe made its way to the trees, shouts were heard again nearby.

— Стій! Зупинись! — гукали по лісі по-московськи солдати — знак, що вони за кимсь гналися.

«Halt! Stop!» soldiers were shouting in Russian, a sign that they were chasing somebody.

Нараз пролунав постріл — один, другий . . .

Suddenly there was a shot. And then another . . .

— Ось тут він! Лежить! — закричав солдат, підходячи до Гната, що лежав на снігу.

«Here he is! In the snow!» shouted a soldier approaching Hnat who was lying in the snow.

Як тільки солдати зупинилися коло хлопця, з-за кущів гримнув постріл і залунав грімкий голос: „Руки догори!“

As soon as the soldiers stopped near the boy, a shot was heard and a strong voice from behind the bushes called out, «Hands up!»

Так друзі визволили Гната, який навмисно заманив за собою погоню ворогів, щоб урятувати Федора.

Those were Hnat's friends, who freed him after he had diverted the enemy's posse to save Fedir.

(Продовження буде)

(To be continued)